Uutisia IKIMETSÄSTÄ

Luonnonperintösäätiön vuosilehti 12 | 2017

Uutisia IKIMETSÄSTÄ

Luonnonperintösäätiön vuosilehti 12 | 2017

TÄSSÄ NUMEROSSA

3 **Pääkirjoitus**
Luonnonperintö kasvaa

4 **Metsistä & metropoleista**
Vuoden varrella luonnonperinnön säilyttämiseksi on kerätty varoja konserteissa, näyttelyissä, performansseissa, messuilla ja yhteistyökumppanien tilaisuuksissa sekä myymälöissä.

8 **Uudet luonnonsuojelualueet**
Vuonna 2017 Luonnonperintösäätiö on hakenut suojeluun yli viisisataa hehtaaria ikimetsiä ja koskemattomia soita.
Ennätysvuoden alueet esittelyssä:
8 Haveri-Lampila, Alavus
10 Kullerolehto ja Koirasuonmäki-Pertinkulma, Hollola
13 Wikskog, Vöyri
14 Aarnivalkea-Kivisuo, Kuusamo
16 Kuovisuo, Oulu
17 Tevalehto, Alavus
18 Tikkapiilo, Lieksa ja Ängelmä, Juuka
19 Yövilkanpuro, Juuka
20 Porolansuo, Harjavalta
20 Kruununmaa, Alavus
21 Vaarinmetsä, Kokkola
22 Itäkangas, Pudasjärvi
24 Mikko Hakasen perintömetsät: Korvenkehto, Kääntölä, Soidinsalo, Syväjoensalo ja Toimela

25 **Ikimetsissä tapahtuu**
Talkoot ja luontoretket pitävät ikimetsien ystävät vetreinä.

26 **Luonnonsuojelualueet kartalla**
75 aluetta, liki 1600 hehtaaria

30 **Ihmiset luonnonperinnön puolesta: säätiön toimijat**

Julkaisija
Luonnonperintösäätiö sr

Päätoimittaja
Anneli Jussila
p. 040 586 3950

Toimitussihteeri
Kati Leppälahti
p. 0400 977 886

etunimi.sukunimi@luonnonperintosaatio.fi

Ulkoasu
Minna Paananen

Kirjapaino
Fram 2017

ISSN 1798-6478

KANSIKUVA:
Sinivuokko on noussut kevääseen Kullerolehdon luonnonsuojelualueella.
KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

Pysyvä suojelu - pysyvä rauha

Lahjoita:
IBAN FI78 5494 0950 0224 93
BIC OKOYFIHH
Poliisihallitus 23.7.2015, nro POL-2015-4516
www.luonnonperintosaatio.fi

KUVITUS: JUHA ILKKA

KATI LEPPÄLAHTI

”Täällä luonnon ei tarvitse olla mitään ihmisen hyväksi, ei edes kaunis.”

Luonnonperintö kasvaa

Luonnonperintösäätiö on saattanut vuonna 2017 suojeluun uusia alueita enemmän kuin koskaan ennen: 21 aluetta on saatu tai ollaan saamassa luonnonsuojelualueiksi tänä vuonna. Säätiön tämän vuoden luonnonsuojelualuesaldo on noin 540 hehtaaria eri puolilla Suomea.

Tätä kirjoitettaessa säätiöllä on pysyvästi suojeltuna tai tulossa suojeluun 75 aluetta ja liki 1600 hehtaaria.

Suomen juhlavuonna Luonnonperintösäätiö on ollut mukana ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjassa, jossa valtio on luvannut suojella omilla maillaan saman verran pinta-alaa kuin yksityinen taho – myös säätiöt – ovat suojelleet omilla maillaan.

Koko maassa valtio tulee suojelemaan kampanjan myötä 1800 hehtaaria, sata hehtaaria kutakin maakuntaa kohden, mikäli yksityiset pääsevät samaan pinta-alaan. Luonnonperintösäätiö tarjoaa Suomelle yli viisisataa hehtaaria suojelualueita osana luontolahjakampanjaa.

Hehtaarit sinänsä ovat vain lukuja; olennaista on muistaa mistä perimmiltään on kysymys: elämän monikasvoisuudesta, kukoistuksesta, kiertokulusta ja tasapainosta. Rauhaan jätetystä elämästä. Jokainen kuutiometrikin suojeltua luontoa on elintärkeä. Jokainen hiiltä itseensä sata vuotta sitonut puu on tärkeä maailmassa, missä ilmastonmuutos etenee ja koskemattomat alueet hupenevat pelottavan nopeasti.

Suojellut rauhan tyyssijat ravitsevat myös henkisesti ihmistä. Ne ovat paikkoja hengittää, pysähtyä, viipyillä ja olla ilman hyötynäkökohtaa. Täällä luonnon ei tarvitse olla mitään ihmisen hyväksi, ei edes kaunis. Näihin paikkoihin syntyy itsestään hiljaisuuden ja vihreän hämärän koteja.

Säätiön työ jatkuu edelleen, varojen keruu ja suojeltavien alueiden etsintä ja osto. Paljon on tehtävää ja tehtävissä. Lukemattomat metsät ja muut luonnonalueet odottavat tälläkin hetkellä kohtaloaan: joutuako moton kitaan, tulla hakatuksi, kaivetuksi, kuivatuksi, rikotuksi tai murskatuksi?

Vai säilyvätkö nämä elämän keitaat ehjinä, mittaamattoman arvokkaana perintönä meille kaikille?

Ne säilyvät, kun yhdessä siirrämme eteenpäin tärkeintä, elävää perintöä. Lämmin kiitos kaikille lahjoittajille, että olette mukana!

Anneli Jussila
toiminnanjohtaja

Matka metsän sydämeen

"Lokakuu, joka jo riisuu puita, on hellempi, herkempi kuin edeltäjänsä. Purot solisevat kohisevat porisevat kivien alla, pulpahtavat pintaan, paikoin puron vierestä pulppuaa voimakkaasti vettä, omasta suonestaan. Maan suonista, maan joka on elävä. Sen elämän voi tuntea jalkapohjiensa alla, kenkien läpi. Sen väreilyn, sykkeen. Maan sydän lyö, omasi."

Uutuuskirja Metsänsydämiä taivaltaa luonnossa mietiskellen, havainnoiden, kaikilla aisteilla vastaanottaen. Kirja sisältää **Anneli Jussilan** proosarunoja ja **Juha Ilkan** lyijykynäpiirroksia, joiden kautta teoksessa lähestytään luonnon runsautta.

Kirjan tuotolla tuetaan Luonnonperintösäätiön suojelutyötä. Metsänsydämiä on tilattavissa Luonnonperintösäätiön verkkokaupasta.

Suomijazzia Japanissa

Luonnonperintösäätiö sai yllättävän lahjoituksen Japanista, kun perinteisiä japanilaisia soittimia vaalivan Sera Creations -järjestön Kiotossa lokakuussa järjestämän konsertin tuotto lahjoitettiin suomalaisten ikimetsien suojeluun. Konsertissa esiintyi suomalainen jazzpianisti **Aki Rissanen**. Yllätysnumerona konsertissa kuultiin yhteisnumero japanilaisen koto-kielisoittimen soittajan kanssa.

Japanin-kirjeenvaihdon seurauksena Luonnonperintösäätiön suojelualueille saattaa tulevaisuudessa saapua japanilaisia vieraita ottamaan suomalaista metsäkylpyä.

Kuovisuo esillä näyttelyssä Oulussa

Luonnonperintösäätiön uutta Kuovisuon luonnonsuojelualuetta esittelevät tunnelmallisia valokuvia oli viime kesänä esillä Oulun tuomiokirkon café Kryptassa. Näyttelyn ja kuvien takana oli säätiön palveluksessa osa-aikaisena työskentelevä valokuvaaja-tutkija Ari-Pekka Auvinen Oulusta.

Yhteistyökumppanina toimi Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistys, joka oli mukana näyttelyn toteuttamisessa ja maksoi valokuvavedokset.

Näyttelyn yhteydessä myytiin Kuovisuo-lahjakortteja, jotka ovat taiteilija Juha Ilkan käsialaa.

Oulun Kuovisuon tunnelmia on ikuistanut alueen "isähahmo" Ari-Pekka Auvinen.

Metsänvartija ikimetsien palveluksessa

Yli 30 ihmistä toimii vapaaehtoisina metsänvartijoina Luonnonperintösäätiön suojelualueilla. Koska alueita on jo 75, kovin monelta luonnon turvapaikalta puuttuu oma rangerinsa, joka muutaman kerran vuodessa kävisi varmistamassa, että luonnolla on kaikki hyvin.

Metsänvartijoiden värväämisestä vastaa Luonnonperintösäätiön toimintaa tukeva yhdistys Ikimetsän ystävät. Vartija-asioissa voi ottaa myös suoraan yhteyttä säätiön toimistolle.

Metsänvartija on luonnonsuojelualueella omistajan, eli säätiön, silmät ja korvat ja raportoi esimerkiksi ilkivallasta, ympäristön muutoksista ja halutessaan luontohavainnoista. Monta muutakin työtä ja toimintaa voi sisältyä metsänvartijan toimenkuvaan aina alueiden merkitsemisestä naapurin mökkitien päälle kaatuneiden kuusien raivaamiseen.

Lisätietoa metsänvartijatoiminnasta löytyy **ikimetsanystavat.fi** -sivustolta kohdasta toiminta/metsanvartijat.

Takamehtien mekatähti palasi kotiin

Veljeni **Pekka Myllykoski** (1959–2017) rakasti soita, metsää ja luontoa ylipäätään sekä Lappia ja lintuja aivan erityisesti.

Freud Marx Engels & Jungin laululeksteissä Pekka kiteytti näitä tuntoja sekä yhteiskunnallisesti että itse koetusti, kirkkaimmin kappaleissa "Mystinen metsätyömies", "Kuolema kairassa" sekä "Nattasia katsomassa eli Pekuulijenkka twist".

Pekalle rakas ja lähes poikkeuksetta keikoilla kuultu oivallus oli laulaa Paranoid Aleksis Kiven sanoin: Metsän poika! Pekan viimeiseksi levytykseksi jäi sattuvasti Lappi-aihe, Huojuvan ladon kanssa viime vuonna tallennettu Joe Elyn Because of the Wind, Pekan käännöksenä Tuuli puita taivuttaa.

Tavastia-klubin muistokonsertissa kesäkuussa peräti 59 muusikkoa ja ystävää esitti Pekan tekstejä ja Pekkaa inspiroinutta juurimusiikkia. Illan tuotto haluttiin ohjata hyvänte-keväisyyteen, ja omaisten valinta oli helppo: ikimetsien suojelu Luonnonperintösäätiön kautta. Merkkipäivinään Pekka oli jo aiemmin saanut ystäviltä lahjaksi metsänsuojelua.

Kun Pekka kävi tyrvääläisellä kesämökillämme, hän suuntasi rannan, pihan tai puutarhan sijasta aina mieluummin metsään.

Pyhäinpäivänä levitimme Pekan tuhkat tumman kuusen juurelle sammalvuoteelle siihen notkelmaan, jonka kautta hänen reittinsä tapasi kulkea ylös Inkavuorelle. Takamehtien mekatähti palasi kotiin.

TEKSTI: MIKKO MYLLYKOSKI
KUVA: KARI ROSENBERG

Pekka Myllykoski

Myötätunnolla tukea

Luonnonperintösäätiön suojelutyölle kerättiin kesällä hieno tukipotti Toisissa tiloissa-ryhmän osallistavalla ulkoilmateoksella. Hermannin rantapuistikossa Helsingissä useaan kertaan järjestetty esitys kutsui tavoittelemaan kokemusta kosmisesta myötätunnosta.

Tapahtuma järjestettiin viisi kertaa, ja kukin osallistuja lahjoitti kymmenen euroa planeetan suojeluun. Lahjoitukset kohdistettiin järjestäjien toiveesta Luonnonperintösäätiön Tomteskogin suojelualueeseen.

”Levottomat, paikattomat ruumiit voivat elää yhdessä vain keskinäisen myötätunnon ansiosta.”

Korttimyyntiä yhteistyönä

Luonnonsuojelua edistääkseen ei tarvitse olla miljonääri tai suurmetsänomistaja. Kymmenellä eurolla suojellaan keskimäärin 20 neliömetriä ikimetsää tai 40 neliömetriä koskematonta suota. 5-10 euron kuukausittaisella tukisummalla voi liittyä Metsän Kummiksi ja suojella vuoden aikana helposti ison asunnon verran ikimetsää, kuukkelimetsää tai suota.

Luonnonperintösäätiön erilaisia kortteja on myynnissä useissa liikkeissä eri puolilla Suomea. Lahjakortteja saa esimerkiksi ekokampaamo Oranssista, Tampereen Luontokaupasta, Porvoosta Sari Holmlund Oy:ltä, Loviisan kirjakaupasta ja Hämeenlinnan Inkivääristä. Kortit ovat myynnissä myös säätiön verkkokaupassa.

Luonnonperintösäätiön korttien jälleenmyyjiksi otetaan uusia toimijoita. Asiaa voi tiedustella sähköpostitse info@luonnonperintosaatio.fi.

Arja Haakana Luonnonperintösäätiön toimistolta (oik.) lajittelee uusia myyntiin tulevia lahjakortteja Hämeenlinnan Inkiväärin kauppiaan Hanna-Leena Rajamäen kanssa.

Opas testamentin tekijälle

Monelle luonnonystävälle luonnon suojeleminen on niin tärkeää, että hän haluaa jättää perinnön, joka säilyy. Luonnonperintösäätiölle tehty testamentti mahdollistaa uusien luonnonsuojelualueiden hankkimisen ja pysyvän suojelun luonnonsuojelulain nojalla.

Testamenttilahjoitus voi olla esimerkiksi tietty rahasumma, irtaimistoa, arvopapereita tai asunto-osake. Säätiölle voi lahjoittaa myös maa- ja vesialueita, jolloin niiden suojelusta voidaan sopia. Erityisesti tässä tapauksessa kannattaa olla etukäteen yhteydessä säätiön työntekijöihin.

Testamenttilahjoitusta harkitseville Luonnonperintösäätiössä on kuluneena vuonna laadittu testamenttiopas, jossa on kaksi kertomusta säätiölle testamentin jättäneistä henkilöistä sekä ohjeet testamentin tekoon.

Oppaan voi tilata postitse säätiön toimistolta tai lukea verkossa **luonnonperintosaatio.fi** > lahjoita kampanjaan > testamentti.

Opas vastaa kysymyksiin testamentin teosta.

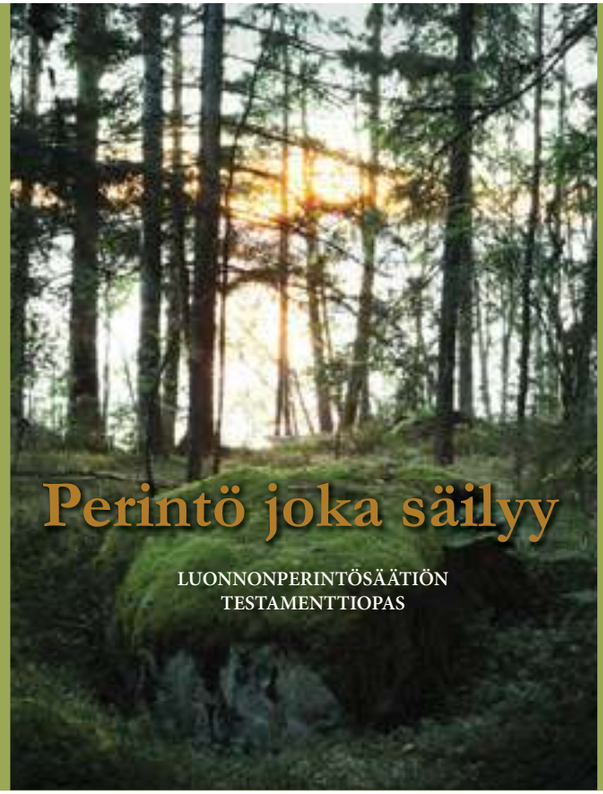

RAKKAUDESTA LUONTOON

Auta luomaan turvapaikkoja elämälle.
Lahjoita tai tee testamentti.

Ota yhteyttä
p. 040 586 3950 tai
info@luonnonperintosaatio.fi

Ikimetsän ystävät ry.
toimii luonnon puolesta!

Liity mukaan!
Metsän huminassa
soi kiitos avustasi.

www.ikimetsanystavat.fi

Lampilasta tuli Haveri-Lampila

Haverinlammen rantametsää.

Viidakkorumpu on edelleen yksi tehokkaimmista viestimistä. Tämän saimme huomata tänäkin vuonna, kun suojelualueemme Lampilan naapurista tuli tila myyntiin.

TEKSTI JA KUVAT: ANNELI JUSSILA

Luonnonperintösäätiö sai vuoden 2016 syksynä puhelimitse vinkin siitä, että samana vuonna hankkimamme, töysäläisen Lampilan tilan länsinaapurista on tulossa myyntiin Haveri-niminen metsätila.

Meille soittanut naapuri oli saanut vinkin **Helvi Sulkon** hautajaisissa Haverin perijältä **Atte Kaasalaiselta**. Jo Lampilan retkeilyiden aikana olin syvästi toivonut että Haverinlammen länsipuolinen metsä säästyisi hakkuilta. Nyt se äkkiä näyttikin mahdolliselta, sillä uusi omistaja Atte Kaasalainen ilahtui yhteydenotostani ja sanoi tyttäriensäkin toivovan metsän säästymistä.

Erinäisten sukuselvitysten ja muiden paperiasioiden kuntoon saattamisen jälkeen päästiin kaupantekoon kevättalvella 2017. Lampilan 35 hehtaarin suojelualue kasvoi viereisen 34 hehtaarin Haverin oston ansiosta yhteensä noin 70 hehtaariin. Erityisen ilahduttavaa tämä oli tapahtuessaan Etelä-Pohjanmaalla, missä metsien suojeluprosentti on Etelä-Karjalan jälkeen alhaisin koko Suomessa.

Uusi suojelualue kasvaa vanhaa ja nopeasti ikääntyvää havuvaltaista metsää pinnanmuodoiltaan vaihtelevassa maastossa. Vanhimmat metsäkuviot sijaitsevat alueen keskiosissa ja Haverinlammen länsirannalla. Tuulenkaatoja on jonkin verran korjattu, mutta tulevana talvenakin tuulee ja luonnontila saavutetaan tällaisessa eheässä metsässä nopeasti.

Pohjoisrajan suunnassa maasto on karumpaa ja kivisempää ja puusto mäntyvaltaisempaa. Siellä sijaitsee myös mielenkiintoisia, erikoisen muotoisia kivenlohkareita. Koko Haverin alue on puustoinen kuten viereinen Lampilakin.

Vain Haverinlammen molemmissa päissä, mihin aikoinaan on raivattu muutama pieni pelto, kasvaa 1980-luvulla istutettua koivumetsää. Näitä tasaikäisiä koivikoita on helppo luonnonmukaistaa esimerkiksi kaulaamalla puita sieltä täältä. Arvokasta uudessa suojelukokonaisuudessa on lisäksi se, että

Haverin vanha riihi maastoutuu.

Huurrepuu hiljaisessa maassa.

lähes koko kaunis Haverinlampi tuli nyt suojelun piiriin. Vain pieni kaistale pohjoisrannalla jää toiselle omistajalle.

Haverinlampeen laskevan puron varrella on havaittavissa jälkiä majavan puuhista. Suojelualue tarjoaa majavalle uuden mahdollisuuden patojen ja kekopesän rakentamiseen rauhassa metsästykseltä ja häirinnältä.

Haveri oli evakkotila

Atte Kaasalainen kertoo, että hänen isänsä isä **Heikki Kaasalainen**, evakko Viipurin läänin Pyhäjärveltä, osti Haverin vuonna 1946. Heikki kuoli vuonna 1967 ja hänen tyttärensä Helvi Sulkko lunasti muiden perijöiden, Aten isän ja isoäidin osuudet ja omisti koko tilan kuolemaansa asti. Hänen aikanaan metsää ei hakattu lainkaan.

Tila oli pääosin asumaton Heikki Kaasalaisen kuolemasta lähtien. Helvi Sulkko asui Ähtärissä. Haverin hirsitalo purettiin vuonna 2000 ja Atte Kaasalaisen isä Tuomas rakensi Mikkelin Suomenniemelle kesämökin Haverin päärakennuksen hirsistä.

Vanha pihapiiri ja päärakennuksen kivijalka on edelleen nähtävissä alueen halkaisevan pikkutien lähellä, Töysästä tullessa tien oikealla puolella. Vasemmalle jää maalauksellinen riihenraunio, jonka hirret pikkuhiljaa palautuvat luontoon. Näillä main metsä on nyt erityisen monimuotoista ja rehevää, valtavine haapoineen ja muine lehtipuineen.

Kaasalaisten pihapiiristä länteen kuljettaessa voi tuuheassa metsässä kulkiessa huomata toisenkin, paljon vanhemman talonpaikan, joka piiloutuu maastoon lähes huomaamattomaksi. Puunjuurten keskeltä häämöttää kuitenkin tarkkaan katsoessa kivijalan hahmo. Tällä kohdin on sijainnut toistasataa vuotta sitten pieni torppa. Sen maamerkkeinä ovat alueen vaikuttavimmat, jo keloutuvat jättiläiskuuset.

Paimelan legendaariset metsät vihdoin suojeltu

Lahden ja Vääksyn välissä kulkevan Metsäkulmantien varrella Paimelan mökissään asui Aatos Peltola. Hän jätti komeat metsänsä kasvamaan vapaasti.

TEKSTI JA KUVAT: ANNELI JUSSILA

Kun Aatos Peltola kuoli 2015, hänen veljensä perhe myi Luonnonperintösäätiölle suojeluun nämä metsät, joista tuli säätiön ehkä vaikuttavimmat suojelualueet. Kumpikin metsäkappale on noin 14 hehtaarin kokoinen.

Kullerolehto sijaitsee lähempänä peltomaisemaa ja rajoittuu koko länsirajaltaan peltoihin, mutta sen puut ovat erikoisen suuria ja komeita – täällä kasvaa moni-ilmeistä sekametsää, paljon lehtipuita, kilpikaarnamäntyjä, isoja kuusia – ja tietenkin alkukesällä keltaisia kulleroita samoin kuin muuta lehtokasvillisuutta.

Koirasuonmäki sijaitsee hieman karummalla maalla metsien ympäröimänä muutaman kilometrin päässä idässä. Sen halkaisee Metsänkulmantie, jonka eteläpuolelle jää kallioinen maasto ja alueen sisälle kaunis pieni kattilalaaksoon syntynyt Koirasuo kelopuineen. Valtavat kuuset luonnehtivat rinteitä. Tien toisella puolella jatkuu Koirasuonmäen suojelualue uskomattomien haapajättiläisten metsämaisemana. Taaempana joukossa kasvaa myös jättimäisiä kilpikaarnamäntyjä ja kuusia. Täällä asustelee liito-orava samoin kuin Kullerolehdossakin.

Kullerolehdon laella on Mäyrämäki, joka on sympaattisen raitanaamaisen hämärissäkulkijan kotikontua.

Matalalta paistava talviaurinko tavoittaa kiertokulkunsa loppujaksolle ehtineen, kaatuneen haapajättiläisen oksistoa.

Näistä Aatoksen metsistä näkee, miten upeaksi muuttuu metsä luonnontilassa. Valtavien puiden keskellä on helppo kulkea, täällä ei ole läpipääsemättömiä ryteikköjä. Vain joskus on kierrettävä maahankaatunutta puujättiä.

Koirasuonmäen metsä sai arvokkaan lisäosan, kun siihen liitettiin vuoden 2017 alussa kahden hehtaarin Pertinkulma, joka turvaa Koirasuon etelälaidan hakkuilta. Pertinkulman metsän hinnan on lahjoittanut säätiölle ministeri Pertti Salolainen.

Säätiön metsien väliin jää kolme muuta suojeltua metsäkappaletta, joiden kanssa Kullerolehto ja Koirasuonmäki-Pertinkulma muodostavat ainutlaatuisen hienon ”suojelualueiden saariston”.

Naapuritkin arvostavat suojelua

Aatos Peltolan veljenpojan poika **Matti Peltonen** kertoo, että kun Peltolan tila jaettiin 60-luvulla, oli osa metsistä vanhoja metsälaitumia. – Aatos ei niin metsätaloudesta piitannut, keskittyi enemmän peltoviljelyyn, joten metsät jäivät ”hoitamatta”. Hoitamattomuutta osa tuttavapiiristä päivitteli ja piti oppien mukaisesti huonona metsänpitona, kun ”puut jäävät metsään mätänemään”. Hän ei siitä välittänyt, eli vain vaatimatonta elämää ja haki juomavedenkin metsässä olevasta lähteestä, Matti Peltonen kertoo.

Koska Aatoksen metsiin on koskettu hyvin vähän – edes polttopuuta ei ole haettu – on lahopuunkin määrä varsin suuri. Peltosen mukaan kahdella osalla on hieman hakattu; toiselta haettiin 80-luvun alussa kovin haluttuja haapoja tulitikkutehtaalle ja toisen tekemiseen painosti 2000-luvun alussa paikallinen sähköyhtiö uuden sähkölinjan tieltä.

– On ollut ilahduttavaa huomata kuinka suojelupäätösten jälkeen muutkin ympärillä olevat ihmiset, kuten sukulaiset, tuttavat ja naapurit ovat arvostaneet asiaa. Uskomme, että tällaisten esimerkkien kautta saadaan rohkaistua muitakin tekemään metsien suojelupäätöksiä ja toisaalta toivottavasti poistettua EU:n Natura-alueiden muodostamisen yhteydessä osalle maanomistajista muodostuneita valitettavan negatiivisia ajatuksia koskien metsien suojelua.

Kasviretkellä Paimelan suojelualueilla

TEKSTI JA KUVAT: HELI JUTILA

Luontoharrastajien joukko tutustui Lahden Paimelan suojelualueiden verkostoon viime toukokuussa. Alueella on kaksi Luonnonperintösäätiön suojelualuetta, Kullerolehto ja Koirasuonmäki-Pertinkulma sekä muita luonnonsuojelualueita.

Kullerolehto

Retkeläiset Kullerolehdon lähteellä.

Luonnonperintösäätiön noin 14 hehtaarin Kullerolehdon suojelualue on suurelta osin kuusivaltaista lehtoa, jossa taikinamarjaa, pohjanpunaherukkaa, metsäruusua ja tuomea esiintyy kohtalaisesti. Lehtokasvistoon kuuluvat sinivuokko, mustakonnanmarja, sormisara, sudenmarja, metsäorvokki ja isotalvikki. Tällä 1950-luvulla laidunkäytössä olleella alueella kasvaa muutamia suuria mäntyjä. Sammallajistoon kuuluvat muun muassa nuokkuvarstasammal, lehtoritvasammal ja myyränsammal.

Retkeilimme pienen lammen suuntaan, joka osoittautui lähteeksi. Lähteisyydestä kertovat suokeltto ja luhtalitukka. Lähteellä kasvaa kilpilehväsammalta, lehtohaivensammalta ja isokastesammalta. Hiesusavipohjaisen allikkolähteen vesi on kirkasta, ja muutamat sitä maistoivatkin. Lähteen pohjalla näkyy jäänteitä kaatuneista puista ja veden pinnalla kelluu pikkulimaskoja. Vesirajan tuntumassa kasvaa mesiangervoa ja rentukkaa. Lähteen tuntuman lehto on metsäkortteiden ja vuohenputkien luonnehtimaa.

Alueen nimi Kullerolehto sai selityksensä, kun havaitsimme matkan varrella kulleroa. Edustavaan lajistoon kirjattiin myös kevätlinnunsilmä, kevätlinnunherne, kevätlehtoleinikki, kaihe-, suo- ja korpiorvokki, purtojuuri, kurjenkello ja tuppisara. Sammaloituneet maapuut ohitettuamme päädyimme mäyrän pesälle, joka sijaitsi tuomien katveessa. Näille main sijoittuu myös liito-oravan reviiri. Kookkaan haavan rungolla kasvaa silmälläpidettävää raidankeuhkojäkälää.

Koirasuonmäki-Pertinkulma

Koirasuonmäkeä kohti kävellessä havaitsimme auroraperhosen, mustapää- ja lehtokertun. Kuljimme ensin Pertinkulman alueen läpi nousten kallioiselle mäelle, josta löytyi hohtovarstasammalta. Lehtoisessa rinteessä kasvaa imikkää, sinivuokkoa, soreahiirenporrasta, metsäorvokkia, kevätlinnunhernettä, sormisaraa, metsäkurjenpolvea, oravanmarjaa ja valkovuokkoa. Alue rajautuu lännessä suurempaan, Luonnonperintösäätiön omistuksessa olevaan Koirasuonmäen suojelualueeseen.

Kallioiden välisessä painanteessa on Koiransuon räme, jossa on erotettavissa isovarpurämettä, tupasvillarämettä ja sararämettä. Lajistoon kuuluvat suopursu, metsäkorte, kurjenjalka, yövilkka ja kanerva. Minerotrofista leimaa suolle antavat tervalepät. Imikkä kirjattiin kuviolta ennen siirtymistä suojelualueen tien länsipuoliseen osaan.

Tien länsipuolen järeäksi varttuneessa kuusikossa on runsaasti lahopuuta. Lehdossa kasvaa sinivuokkoa, kieloa, taikinamarjaa, imikkää, soreahiirenporrasta, valkovuokkoa, sudenmarjaa, isotalvikkia ja isokastesammalta. Mittasimme kookkaan männyn rinnan ympärysmitaksi 247 cm. Tiltaltti tiputteli säveltään. Erään kookkaan haavan rungolla noin viiden metrin korkeudessa erottui mielenkiintoinen sammal, joka kovasti vaikutti vaarantuneelta haapariippusammalelta.

Kierroksella kirjattiin 97 putkilokasvilajia ja tehtiin paljon muita havaintoja. Suojelualueiden saaristo muodostaa ekologisesti merkittävän vanhojen metsien verkoston, jonka osasten yhdistäminen suojelemalla vahvistaa kytkeytyneisyyttä.

Kilpilehväsammalkasvustoa Kullerolehdossa.

Kirjoittaja on ympäristöasiantuntija, Luonnonperintösäätiön hallituksen jäsen.
Pitkä versio tekstistä löytyy luonnonperintosaatio.fi -sivustolta Suojelualueet-osiosta Kullerolehdon esittelystä.

Lahjana pala peikkometsää

TEKSTI JA KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

Luonnonperintösäätiön alkutaipaleella, heti vuonna 1995, säätiö sai yhteydenoton Vaasasta. Lääkäri Lauri Hakamies oli ostanut palan maata saaresta Vaasan pohjoispuolella Maksamaalta, nykyisestä Vöyrin kunnasta, ja pohti sen lahjoittamista luonnonsuojeluun.

Wikskogin saaressa kasvaa peikkometsä.

Ostaessaan kymmenen hehtaarin maapalan Hakamies oli ajatellut etenkin rantoja. Vaasan seudulla saarten rannat täyttyivät kiihtyvällä vauhdilla mökeistä. – Jospa nyt jäisi edes lyhyt pätkä luonnontilaista rantaviivaa.

Wikskogin tilan lahjoittaminen ja suojeleminen jäi kuitenkin odottamaan kiireettömimpiä aikoja. Ne koittivat tänä vuonna, kun Lauri Hakamies jäi eläkkeelle

Saaren nimi on Vetlot ja se sijaitsee Kyröjoen suulla sisäsaaristossa. Matkaa mantereelle on noin kilometri. Wikskogin suojelumetsä sijaitsee neliökilometrin kokoisen saaren koilliskulmassa.

Komeita tervaleppiä ja kuusivanhuksia

Valmistauduin tutustumaan Wikskogiin heinäkuun lopulla. Kartan perusteella pohjoisen suunnalta Särkimon saarelta pääsisi kajakilla Vetlotiin lyhintä ja suojaisinta reittiä.

Rannassa oli valtavia kiviä, ja olin kierrellyt kiviä koko melontamatkan saareen. Eivätkä kivet rantaan loppuneet, vaan niitä on Wikakogissa joka paikassa. Osa kivistä on pienen talon kokoisia ja lähes jokaista peittää paksu sammalten ja jäkälien kasvusto.

Seuraava havaintoni koski puita. Ensimmäinen näkemäni metsikkö oli reheväpohjaista, mutta vielä aika nuorta sekametsää. Rannempana oli komeita vanhoja lahovikaisia terveleppiä. Kun rannasta eteni vähän syvemmälle, muuttui metsä kuusivaltaiseksi ja joukkoon ilmestyi jo ilahduttavan runsaasti kirjanpainajan kuvioimia pystyyn kuolleita vanhuksia.

Wikskogin korkeimmalla kohdalla, kymmenen metriä merenpinnan yläpuolella puita oli enää vain harvakseltaan. Pieniä kuusentarreja ja punakylkisiä honkia. Louhikko oli kuin jääkauden paikolleen jähmettämä shakkiottelu. Siirtoja ei enää tehty, mutta kivien välisiä jännitteitä eivät olleet vuosituhannet purkaneet.

Tein pienen tutkimusretken naapurin puolelle. Maasto Wikskogista länteen jatkui samanlaisena sukupolven ajaksi unohtuneena kokelastason peikkometsänä. Muutama vuosikymmen lisää ja koko Vetlotin saaren pohjoispää kelpaisi minkä tahansa maahistarinan tapahtumapaikaksi.

Ljusvikenin rannalla kuulin erikoisia linnunääniä, joista en saanut aktiivilintuharrastajan kokemuksellakaan selvää. Lopulta kiikarini tavoitti vastarannan lohkareilla kaksi myöhäislapsuuttaan paistattelevaa kotkanpoikaa. Myöhemmin kuulin, että merikotka on alkanut pesiä niillä tienoin pari vuotta aiemmin.

Wikskog jäi mieleen vähän työläästi tavoitettavana ja valloitettavana, mutta sitäkin kiehtovampana sammalten valtakuntana. Epäilemättä alueen louhikot saavat nyt kasvattaa peittojaan kaikessa rauhassa. Turistiryntäystä en osaa metsään ennustaa.

Wikskog on kaunis lahja Pohjanmaan rantaluonnolle. Kiitos Lauri.

Aarnivalkea-Kivisuosta säätiön suurin suojelualue

Viime vuosilehdessä kerroimme Kuusamon Kivisuolta lokakuussa 2016 ostetusta 62 hehtaarin määräalasta. Kirjoitus päättyi sanoihin ”ehkäpä Aarnivalkea–Kivisuon suojelualue laajenee jälleen”.

TEKSTI JA KUVAT: ARI-PEKKA AUVINEN

Kauan ei toiveen toteutumista tarvinnut odottaa. Samoihin aikoihin kun vuosilehti lähti painoon, saimme Kuusamosta yhteydenoton. Laajentuneen suojelualueemme rajanaapuri tarjosi palstaansa säätiölle. Ja vieläpä sitä kaikista hienointa allikkoista suota Luonnonperintösäätiön alueen pohjoispuolelta, jonka laidalla olin aiemmalla Kivisuon reissullani ehtinyt piipahtaa.

Olli Jurmu oli nähnyt jutun Aarnivalkean suojelualueen laajentumisesta Kivisuolle Koillissanomissa ja ajatellut perintömaataan, jonka pohjoislaidalla hän oli ollut pikkupoikana 1960-luvulla puunistutuksessa isänsä kanssa.

Maa oli suovaltaista ja vaikeakulkuista. Kaksi kolmasosaa siitä oli avosuota ja isolta osin vieläpä hyvin märkää suota. Suurimmat allikot olivat hehtaarin luokkaa. Kangasmaitakin oli, mutta kapeina nauhoina alueen laidoilla. Kovin kannattavaa puukauppaa ei niistä maista pääsisi pitkään aikaan tekemään.

Kivisuon hienoa allikkoa.

Vanha raita ilta-auringossa.

Rallirata suojelualueen naapurustossa

Olli Jurmun järkeily oli voitto luonnonsuojelulle ja erityisesti Kivisuon luontoarvoille. Uuden 42 hehtaarin laajennuksen myötä Luonnonperintösäätiön kiinteistöllä alkaa olla jo mukavasti kokoa, 131 hehtaaria. Erityisen tärkeää on, että kaupan myötä Luonnonperintösäätiön alue lähestyy Kuusamon kaupungin omistamia maita, joiden tilanne on mielenkiintoinen.

Kuusamon kaupunki omistaa Kivisuon koillispuolisella Kalliovaaran–Salmivaaran alueella neljä vierekkäistä tilaa, yhteensä reilun 330 hehtaaria. Maisemat ovat siellä kansallispuistoluokkaa. Tilat olisivat aivan ilmeinen suojelualueen laajennus, mutta asiassa on erikoinen mutka.

Kuusamon kaupunki on vuokrannut maata moninkertaiselle rallin maailmanmestari **Juha Kankkusen** yritykselle. Bisnes toimii niin, että talvella suomaille ja lammille jäädytetään ajorata. Ulkomaalaisten asiakkaiden Bentleyt lennätetään rahtikoneella Kuusamoon ja niillä sitten ajetaan jäisellä radalla talvisissa erämaamaisemissa.

Huvinsa kullakin. Mutta huvien vaikutuksissa ympäristöön on tietysti eroja.

Kivisuota kartoittamassa

Viime kesäkuun seitsemäntenätoista, yhtenä Suomen luonnon päivistä, suomalaisia kehotettiin nukkumaan ulkona. Minä nukuin teltassa Kivisuon laidassa, mutta vain kaksi tuntia.

Jos lintujen reviirejä halajaa kartoittaa, niin se on tehtävä, kun aurinko nousee ja linnut laulavat. Kivisuo sijaitsee aivan yöttömän yön rajalla. Siksi herätyskellon oli piristävä kello kaksi.

Jotain oli aika Kivisuolta vienyt. Suolintujen kannat ovat koko maassa hiipuneet ja pohjoisten lajien levinneisyyden etelärajat vetäytyneet pohjoiseen. Esimerkiksi vesipääskyä en enää Kivisuolta löytänyt.

Mutta paljon löysin: kahden äärimmäisen uhanalaiseksi taantuneen suokukon lisäksi mustaviklon, uiveloita, tukkasotkia, riekon, liroja, valkovikloja, kuoveja, kalalokkeja…

Ja sitä paitsi kesä 2017 oli monelta osin umpisurkea pesimäkesä. Jäi sellainen olo, ettei Kivisuo vielä paljastanut kaikkea.

Myöhemmin kesällä Kivisuolla vieraili kasviasiantuntija **Tiina Laitinen**. Tiinan tavoitteena oli käydä samalla kertaa myös Kuusamon kaupungin maalla, mutta Luonnonperintösäätiön alue piti häntä pihdeissään koko päivän. Niiltä Tiina löysi hienosti kehittyneen pääasiassa karujen aapasoiden muodostaman sarjan, jossa vesi virtaa eri korkeudella sijaisevien altaiden läpi pohjoiseen.

Enimmäkseen suot ovat vähäravinteisia lyhytkorsinevoja, rimpinevarämeitä ja pallosararämeitä, mutta paikoin löytyi myös ravinteikkaampia kohtia. Yksi pieni lettorämekin Kivisuolta paljastui. Ja mitä kaikkea jäi vielä paljastumatta?

Toivotaan, että Aarnivalkea-Kivisuon, säätiön suurimman suojelualueen, syntytarina jatkuu yhä.

Sijainniltaan erityinen KUOVISUO

TEKSTI JA KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

Kun Kuovisuon 41 hehtaarin suo- ja metsäalue Oulun Sanginjoella tuli loppuvuodesta 2016 myyntiin, minulle tuli levoton olo. Jo ensikäynnillä selvisi, että Kuovisuo oli viehättävä paikka.

Suot olivat lähes kokonaan ojittamattomia ja läheisen Isokankaan reuna komeaa metsää. Harmittavasti alueen keskellä oleva kangas oli hakattu 1960-luvulla ja kylvetty männylle. Kuitenkin sekin oli jäänyt hoitamatta ja alkanut pikkuhiljaa luonnontilaistua. Kuusikin valtaa taas alaa.

Polttavin syy Kuovisuon hankintaan oli kuitenkin sen sijainti. Oululaiset luontojärjestöt tekivät vuonna 2004 esityksen kansallispuiston tai muun kansallispuistotasoisen suojelualueen perustamisesta Sanginjoelle.

Sen jälkeen on väännetty, pitkään ja hartaasti. Vähän elättelin toiveita, että olisin voinut tähän vuosilehteen mennessä kertoa, että kompromissi on viimeinkin saavutettu ja alueelle päätetty perustaa reilun 1 100 hehtaarin yhtenäinen suojelualue. Tätä virkamiehet esittävät ja sitä saattaa jo suurin osa valtuutetuista kannattaakin.

Kuovisuon hankinta oli joka tapauksessa merkkitapaus Oulussa. Alueen arvon ja sen yhteyden Sanginjoen ulkometsän suurempaan kokonaisuuteen näki myös Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri, joka lahjoitti Kuovisuon määräalan ostohinnasta puolet, 30 000 euroa, Hilja Pikkaraisen rahastostaan.

Kesän kynnyksellä Kuovisuolla järjestettiin talkoot, jossa rakennettiin kaksi patoa ja kaivettiin mutkittelevaa luonnonuomaa matkiva lyhyt puro. Paikalla ahkeroi 16 innokasta ojantäyttäjää. Nuorimmalla lapioheiluttajalla oli ikää vasta kolme vuotta.

Tevalehto – keskellä virtaa joki

TEKSTI JA KUVA: ANNELI JUSSILA

Syyskuussa tamperelainen **Mauno Tala** soitti ja pyysi katsomaan omistamaansa metsäaluetta, joka sijaitsee eteläisellä Alavudella, lähellä Pirkanmaan rajaa.

Samalla matkalla kun kävin ostamassa säätiölle Kruununmaan Alavuden toiselta puolelta poikkesin myös tässä mielenkiintoisessa metsässä. Suuri osa metsästä kasvaa entisen Tevajärven uomassa – järveä on joskus laskettu, mutta se käyttäytyy yhä monin paikoin kuin järvi, lähteisenä ja kevättulvien huuhtomana. Entinen järviallas kasvaa lähes puhdasta lehtipuumetsää.

Kävin alueella kahtena päivänä, aurinkoisena ja sateisena. Aurinkopäivänä katselin Tevajoen eteläpuolta enkä onnistunut pääsemään joen ylitse; länsipään huteralta ja liukkaalta siltalankulta käännyin takaisin. Oli jo ilta, ja yövyin Virroilla Tarjannetalossa. Seuraavana sadepäivänä palasin takaisin ja etsin itäpäästä Mauno Talan mainitseman toisen sillan, entisen kuorma-auton lavan, joka oli uponnut syvälle kasvillisuuteen niin että joen vesi huuhtoi sen ylitse. Kaiteet näkyivät sen verran, että uskalsin ylittää joen tästä. Tevajoki oli tumma, hyllyvärantainen ja pohjattoman näköinen kuin tuonelan virta, ilman siltoja ylittämätön.

Joen takana saavuin vanhaan koivumetsään, jossa ei näkynyt kantoja eikä muita metsän hyödynnyksen merkkejä. Tunnelma muuttui. Olin kaukana teistä ja metsä oli hiljainen, kuului vain tiaisparvien ääniä. Pyrin kohti kartalla näkyvää Kiviahonsaarta, muinaisesta Tevajärvestä noussutta saarta. Oli ylitettävä vielä yksi sivu-uoma (mikä tapahtui omatekoista siltaa myöten), ja sen jälkeen metsämaisemaan alkaa ilmaantua sinne tänne harvakseltaan kuusia.

Kiviahonsaari näyttäytyi edessäni salaperäisen rytöisenä, kaatuneine kuusineen ja havisevine haapoineen. Sen kahden matalan kukkulan väliin jäi merkillinen, kaunis niitty. Kun kiertelin tuulenkaatoja tuli elävästi mieleen karhun mahdollinen talvehtimisalue.

Myöhemmin Mauno Tala kertoi, että metsästäjät olivat varoittaneet häntä menemästä metsään, koska siellä oli todella nähty karhu.

Tevalehto sopii rehevänä, kauttaaltaan puustoisena ja kosteikkoisena hyvin suojelualueeksi. Suojelualueeksi sitä oli suositellut jo metsänhoitoyhdistyskin, mutta Elyllä ei ollut mahdolisuuksia sen hankintaan toivotussa aikataulussa.

Tevajokea tilan länsipäässä.

Tikkapiilossa on avoin rantaluhta Jauhiaisen rannalla, josta on myös yhteys Pieliseen.

TIKKAPIILO

– itäisin suojelualueemme syntymässä

TEKSTI JA KUVA: ANNELI JUSSILA

Noin 18 hehtaarin metsätila Lieksan Vuonislahdessa on säätiön itäisin suojelualue. Palsta sijaitsee Jauhiaisen itärannalla ja siinä on pitkä ja polveileva rantaviiva etelän ja lännen suunnassa. Jauhiainen on salmen kautta yhteydessä suureen Pieliseen, jonka kanssa se on samassa tasossa merenpintaan nähden.

Metsä oli verkossa myytävänä ja siitä vinkkasi meille lounaishämäläinen luonnonystävä, joka oli valmis lahjoittamaan kauppaa varten 30 000 euroa. Lahjoituksen turvin säätiö onnistui voittamaan tiukan tarjouskilpailun tästä hyvin puustoisesta pohjoiskarjalaisesta metsätilasta, jonka muut vaihtoehdot olisivat olleet avohakkuu ja mökin rakentaminen poikkeusluvalla.

Tikkapiiloksi nimetty metsä on sijainniltaan ja maisemiltaan kaunis. Siihen sisältyy avoin rantaluhta ja luhdantakainen pieni saari, matalan veden aikana niemennokka. Vanhoilla pelloilla kasvaa luonnostaan kylväytynyttä koivua, jota on runsaasti muuallakin alueella. Koivunpökkelöissä näkyy tikkojen syömäjälkiä. Alueella kasvaa paljon haapaa, myös vanhoja komeita yksilöitä.

Tulvien ja majavien muokkaama

ÄNGELMÄ

TEKSTI: JANNE LEPPÄNEN

Juuanjokivarresta tuli kesällä myyntiin neljän hehtaarin metsäpalsta, jota lähdin Luonnonperintösäätiölle selvittelemään. Juhannuspäivänä suunnistin kohteelle, josta sittemmin tuli säätiön omistama suojelualue nimeltä Ängelmä.

Osa palstasta on isovarpuista ojittamatonta rämettä, jonka vanhimmat männyt ja kelot ovat ikivanhoja. Osa mustikkatyypin korpea, josta ilmeisesti on vuosikymmeniä sitten otettu koivua polttopuuksi, mutta vanhahko havupuusto on jätetty koskematta. Luontoarvoiltaan Ängelmän merkittävin osa on noin 2,5 hehtaarin alue alavaa korpea, jonne kevättulvat nousevat.

Ängelmä.

Vielä 60-luvulla näitä jokivarsia heinätettiin, mutta maatalouden koneellistuttua suoniityt hylättiin. 50 vuoden aikana alueelle oli varttunut koivuvaltainen sekametsä, joka oli saanut kehittyä harventamatta. Kevättulvien lisäksi maastoa näytti muokanneen majava.

Osa alueesta on ollut pitempään veden alla ja puustoa oli kuollut pystyyn. Pökkelöpuita on paljon ja alueella lauloi hömötiaisia ja leppälintu. Tulvavesien ruokkima, rehevän korven ja metsäluhdan kasvillisuus on edustava. Siniheinä, mesiangervo, mesimarja, korpipaatsama, karjalanruusu, huopaohdake, metsäkurjenpolvi, kurjenjalka, hiirenporras, ranta-alpi, suokeltto, nuokkuhelmikkä, korpiorvokki, suoputki ja keltaängelmä päätyivät listalle, kun kirjasin havaintojani. Viimeksi mainittu hieman erikoisempana kasvina pääsi sitten palstan nimeksikin.

YÖVILKANPURO

Kolin kaskialueella

TEKSTI: JANNE LEPPÄNEN

Juuan Ahmovaarassa sijaitsevan noin neljän hehtaarin palstan läpi juoksee luonnontilainen puro Savijärvenjokeen. Jyrkässä rinteessä osin vesiputousmaisena kohiseva puro onkin tilalla merkittävä ominaispiirre.

Alue muodostuu lähes kokonaan ainakin 110-vuotiaista kuusikoista. Kolin kansallispuiston reunalle on vain kymmenkunta kilometriä ja Kolin läheisyys näkyy maapohjan ravinteikkuutena. Maapohja on lehtomaista kangasta ja osin lehtoa. Vaikka jylhä vanha kuusikko varjostaakin, etenkin puron varressa on isoja näsiäpensaita, lehtomataraa, isoalvejuurta ja kaiheorvokkia.

Rinteen alaosissa pohjavettä tihkuu maan läpi muodostaen pieniä reheviä korpilaikkuja. Maaston laskeutuessa kohti jokea on ensin märkyyden vuoksi kituliaan kuusikkokorven vyöhyke, sitten rämemännikköä ja ennen vesirajaa avonevaa. Jokilaaksossa vallitsee erämainen rauha.

Rinteessä on muistoja yli sadan vuoden takaa. Kolin alue on ollut voimakkaasti kaskettua. Sitä perua täytyy olla ahomansikan ja rohtotädykkeen säilyminen kasvillisuudessa vanhan kuusikon alla. Kaski- tai metsälaidunnushistoriaa voi arvailla myös naapuritilan autiotalon runsaiden leppäpökkelöiden perusteella.

Rinteen kuusessa olevassa isossa risupesässä on edelliskesänä jokseenkin varmasti varttunut hiirihaukan poikue lentoon. Isojen haukkojen pesät voivat olla käytössä vuosikymmenestä ja sukupolvesta toiseen. Suojeltuna metsikkö saa edelleen olla haukkapoikueiden tukikohtana.

Uuden nimensä palsta sai pienestä vaatimattoman kauniista kämmekkäkasvista. Yövilkka kasvaa alueella runsaana. Se suosii sammaleisia vanhoja kuusikkoja ja arvostaa tällaisten vanhojen havumetsien kasvurauhaa.

Yövilkanpuron kuusikot ovat yli satavuotiaita.

POROLANSUON
sydän sykkii elämää jatkossakin

TEKSTI JA KUVA: ANNI KYTÖMÄKI

Elokuun 2017 lopussa kaksi eri metsänystävää huomasi verkossa ilmoituksen 15 hehtaarin kokoisesta palstasta, joka oli myynnissä keskellä Harjavallan Porolansuota. Palsta on avosuota, jonka lävitse kulkee harjumainen jono suosaarekkeita.

Alueelle tehtiin epävirallinen katselmus sekä Pirkanmaalta (allekirjoittanut) että Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiristä (Risto Vilen) käsin. Käynneistä vinkattiin Luonnonperintösäätiölle, joka kiinnostui alueesta. Satakunnan piiri lupautui maksamaan suuren osan kauppasummasta.

Porolansuolla mieleeni painuivat ennen muuta suosaarekkeiden kolohaavat ja tuulenkaatokuuset sekä avara neva sääksenpesäpuineen. Paikalliset lintuharrastajat ovat jo vuosia seuranneet tekopesän elämää.

Luonnonperintösäätiön ja Luonnonsuojeluliiton Satakunnan piirin yhteistyö johti alueen hankintaan. Porolansuon petäjät saavat edelleen tavoitella oksillaan aurinkoa – ehkä jonain päivänä niin vahvoina, että kalasääsket pystyvät rakentamaan pesänsä itsekin.

Porolansuon metsäsaareke.

Luumittarin ja suovenhokkaan turvasatama

TEKSTI: KATI LEPPÄLAHTI

Kruununmaan tila Alavuden Isonevalta siirtyi Luonnonperintösäätiön omistukseen elokuun lopussa. Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piirin ja Luonnonperintösäätiön suokampanjakeräyksen tuloksena voitiin tämä kahdeksan hehtaarin tila hankkia.

Kruununmaan suo on avonaista nevaa ja matalapuista rämettä, jonka pintaa kirjovat hillakasvustot, suokukat, juolukat ja suopursut sekä paikoin vehreät saramättäät. Tilan pohjoisreunassa avosuo vaihtuu vanhaksi metsäksi, joka on säästynyt hakkuilta. Alue on kokonaan ojittamaton, myös suonlaide, mikä on näillä main harvinaista.

Kruununmaa hankittiin **Terttu ja Esko Rajalalta**, jotka olivat ostaneet sen Metsähallitukselta nimenomaan suojelumielessä. Metso-ohjelman rahoituksen supistamisen takia Rajalat päätyivät tarjoamaan tilaa Luonnonperintösäätiölle.

Kruununmaa on osa Isonevan moni-ilmeistä suoaluetta, jossa elävät uhanlaiset perhoset, suovenhokas ja luumittari.

KUVA: ESKO RAJALA Uhanalainen luumittari Alavuden Isonevalla.

Tuulenkaadot maatuvat rauhassa.

Vaarin metsä säästyi

TEKSTI JA KUVAT: ARI-PEKKA AUVINEN

Työteliäs **Lars Hällis** jäi 1980-luvulla eläkkeelle. Sodankäynyt totinen mies oli tehnyt elämäntyönsä K-kauppiaana Kokkolassa ja eläkeläisenä hän kävi tiheästi kotikylällään saksanpaimenkoiransa Rekun kanssa. Sokojan kylän kapeilla teillä nähtiin seesteisinä syyspäivinä usein Hällis koiransa kanssa, haulikko olallaan, matkalla metsään.

Hälllisin kotitilan maat oli jaettu vuonna 1956 ja tuossa yhteydessä Lars-pojalle oli jäänyt hieman yli neljän hehtaarin kuusikko Sokojan Sakristianissa, Storkärretin pelloista vähän pohjoiseen. Sinne Larsin askeleet johtivat usein. Harvoin hän mitään metsästään toi, saalista ainakaan, näin kerrotaan. Miehellä piti kuitenkin olla jokin selvä syy mennä metsään. Kivääri tai kirves riitti selitykseksi.

Luonnonperintösäätiöön otti yhteyttä helmikuussa 2016 Lars Hällisin tyttärentytär **Marika Mannerström.** Hänellä oli yksinkertainen toive: että vaarinmetsä säästyisi. Miten siihen olisi voinut sanoa ei?

Lars Hällisin kuolinpesä tuli hinnassa vastaan. Tarvittiin yksi käynti metsässä ja asia oli sillä selvä.

Luonnonsuojelullisesti metsä voisi olla arvokkaampikin. Laajempi ja toisiin varttuneisiin metsiin kytkeytynyt. Neljäksi hehtaariksi siellä on kuitenkin paljon: kallioimarteita suurten kivien päällä, hiirenportaita hehtaarin korpinotkelmassa, pohjoisreunalla parin aarin tuulenkaatorytelikkö ja keskellä metsää jonkun tuomassa pöntössä jäljet varpupöllön pesinnästä edellisenä kesänä.

Kaikkialla Vaarinmetsässä on ihmiselämän ikäistä kuusikkoa, johon ajanhammas nakertaa hyvää vauhtia lisää monimuotoisuutta. Pienestä koostaan huolimatta se on kaunis jäännöspala Sokojan takamaiden tummia kuusikoita, joissa saattaa vielä kuvitella viimeisten kuukkeleiden ruosteenväristen pyrstösulkien välähtävän.

Kauppias Lars Hällis kantoi huolta metsästään vielä kuolinvuoteellaan. Nyt sen rauhasta voi nauttia levollisin mielin kuka vain.

Hiirenporrasta jään alla.

Lisämaa naavalle ja lupolle

Kelot konkelossa.

Lähes kaksisataavuotias jylhä metsä Pudasjärven Itäkankaalla jatkaa elämäänsä Luonnonperintösäätiön omistuksessa.

TEKSTI JA KUVAT: ARI-PEKKA AUVINEN

Seppo Partanen tarjosi dementoituneen isänsä omistamaa Itäkankaan ikimetsää suojeluun. Sepolla oli vakaa tahto saada noin kahdeksan hehtaarin verran metsätaloustoimilta säästynyttä luppo-oksaista kangasta lopullisesti turvaan.

Kävin Itäkankaalla ensimmäisen kerran lokakuussa 2016. Kilometrin Kuusamontieltä eri tavoin motolla muovattuja talousmetsiä kompuroituani ei jäänyt epäselväksi, milloin olin perillä. Tällaisia puita ei joka päivä nähnyt.

Puustoarvion mukaan Itäkankaan vanhimpien kuvioiden ikä on nyt 164 ja 184 vuotta. Minä en nähnyt niiden välillä eroa, vaan silmissäni ne olivat samaa sukupolvea. Enkä laittaisi puita kairaamatta iästäkään päätäni pantiksi. Lähes kaksisataavuotiaasta metsästä on joka tapauksessa kyse.

Syksyisen metsän lintulajisto oli vanhan metsän mukainen. Ensimmäisiä havaintojani oli pystyyn kuolleiden kuusien kaarnan alta kuoriaisten toukkia etsineen pohjantikan hiljainen naputtelu. Puiden latvustosta kuului hippiäisten ja töyhtötiaisten yhteysääniä.

Vähän ajan päästä kuulin syksyn ensimmäisen taviokuurnaparven lähenevät äänet. Eipä niitä toruakaan voinut, kun parvi laskeutui juuri Itäkankaan kuusien latvoihin. Vanhan metsän lintuja nekin.

Nuori suojaa vanhaa

Oli selvää, että Itäkankaan rosokylkisten petäjien ja tykkylumen kaventamien kuusten kuului saada vanheta arvokkaasti. Metsä oli tullut Seppo Partasen vanhemmille 1950-luvulla valtion maasta pientilan tueksi lohkaistuna lisämaana. Lähempänä tietä olleilla osilla olikin ollut taloudellista merkitystä. Niillä oli maksettu muun muassa Sepon isän Aaron, intohimoisen urheilumiehen, matkoja Salpausselän kisoihin.

Kuitenkin Itäkankaan lisämaan luoteiskulma oli jäänyt koskematta. Osin etäisyyttään, osin kunnioituksesta. Jäljelle jäi kysymys, miten se rajattaisiin. Toisen retken Itäkankaalle tein tässä tarkoituksessa – piti katsella vähän niitä kuvioitakin, joihin ikimetsä rajoittui.

Lopulta päädyttiin siihen, että Itälänlisän tila laitettaisiin poikki yhdellä suoralla rajalla. Tämä tarkoitti sitä, että vanhan metsän kyljestä tuli mukaan reilu viisi hehtaaria maata, joilta alkuperäinen metsä oli joskus hakattu – osalta jo kuusikymmentä vuotta sitten, osalta ihan vasta.

Ikimetsän reunoilla olevat talousmetsäkuviot antavat vielä jonain päivänä puuvanhuksille hyvän suojan. Lisäksi niiden kautta laskee kaksi viehättävää metsäpuroa. Kokonaisuudessaan Itäkankaan suojelualueelle tuli kokoa 13,4 hehtaaria.

Itäkankaan syleilyssä

Kolmas kerta itäkankaalla olikin jo sitten puhdasta juhlaa kaupantekopäivänä, tämän vuoden syyskuun lopulla.

Kaupanteon jälkeen suuntasin pankista ensin paikallislehteen ja sitten itse juhlanaiheen syleilyyn. Itäkankaalla oli sanoinkuvaamattoman hyvä olla. Korkeimman mäntyvaltaisen kankaan keskellä hehkuivat yksittäiset koivut kullankeltaisissa juhlapuvuissaan. Aurinko kurkisteli sumupilven takaa samoissa sävyissä.

Yhdessä välissä intoilin löytäneeni jo vanhan metsän indikaattorilajin, liilakäävän. Tarkemmin katsottuna maahan kaatuneen, puolitoista vuosisataa nähneen kuusen rungolla kasvanut sieni oli kuitenkin ihan tavallinen kuusenkynsikääpä.

Jäi kuitenkin olo, että joku minua etevämpi voisi vielä sen uhanalaisen liilakäävän löytääkin. Tai jonkun muun todellisen ikimetsän asukin, jonka aikaperspektiivi ylittää sen, mihin talousmetsissä koskaan ylletään.

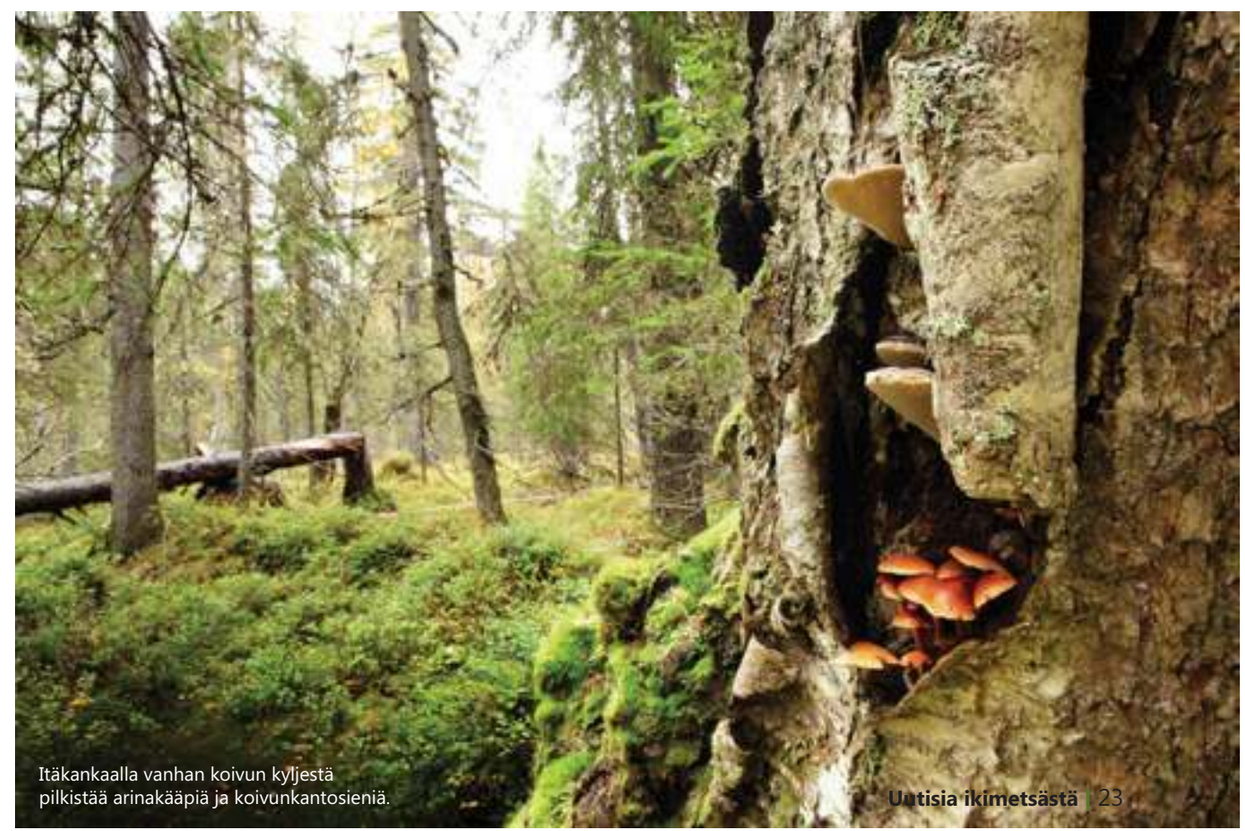

Itäkankaalla vanhan koivun kyljestä pilkistää arinakääpiä ja koivunkantosieniä.

Myllypuro kuohuu Syväjoensalossa

TEKSTI JA KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

Kajaanin Syväjoensalosta noin kaksi kolmasosaa on ohutturpeisia soita, jotka viettävät kohti Syväjokea alueen koillislaidalla. Suot ovat kauttaaltaan harvakseltaan mäntyä kasvavia heinävaltaisia rämeitä. Suot saavat ravinteita kivennäismailta ja niillä kasvaa huomattavan paljon katajia, mikä voi kertoa laidunnustaustasta. Soita on ojitettu laajasti, mutta niiden vesitaloutta voidaan palauttaa melko helposti ojakatkoja tekemällä. Alueelta tuleva vesi purkautuu Syväjokeen jokea reunustavan harjanteen läpi luonnontilaisia puro-uomia pitkin, jotka ovat muodostaneet maisemallisesti kauniita pieniä soisia laaksoja.

Aivan erityinen on alueen kaakkoisnurkassa Syväjokeen purkautuva Myllypuro, joka tippuu ennen jokeen päätymistään lähes kymmenen metriä alas silokallion kylkeä pitkin muodostaen putouksenomaisen luonnonnähtävyyden. Alueen koillisrajan muodostava Syväjoki on koko 450 metrin matkan luonnontilainen, meanderoivassa uomassa hiljaa virtaava tummavetinen pieni joki.

Alueen metsät on hakattu kokonaisuudessaan arviolta 1970-luvulla. Ne ovat nuoresta iästään huolimatta kohtalaisen luonnontilaisia eikä niille ole tehty lähivuosikymmeninä mitään.

Myllypuro kuohuu putouksenomaisesti kallion kylkeä alas pudotessaan.

Mikko Hakasen perintömetsät

TEKSTI: ANNELI JUSSILA

Luonnonperintösäätiö peri vuonna 2016 **Mikko Hakaselta** viisi metsätilakokonaisuutta, joista neljä sijaitsee Keski-Suomen alueella, yksi Kajaanissa. Yhteispinta-ala on liki 140 hehtaaria.

Mikko Hakanen oli ostanut alueet alkuperäisenä ajatuksenaan niiden kasvattaminen, palauttaminen luonnontilaisiksi ja lopulta suojeleminen, mutta odottamaton kuolema esti häntä näkemästä metsien vanhenemista. Nyt metsät saavat palata luonnon kiertokulkuun juuri Mikon toivomalla tavalla.

Tilat ovat Toimela (4 ha), Korvenkehto (10 ha) ja Kääntölä (5,5 ha) Toivakassa, Soidinsalo (75 ha) Pihtiputaalla ja Syväjoensalo (41 ha) Kajaanissa.

Toimela on pieni asuintila, jonka keskellä sijaitsevassa mökissä Mikko vietti paljon aikaa muun muassa linnunpönttöjä rakentaen. Sen lähellä sijaitseva Korvenkehto on osittain nuorta, tiheää metsää, jossa on kuitenkin myös vanhoja haapoja ja muita ylispuita sekä umpeenkasvavia niittyjä.

Kääntölän vanha kuusivaltainen metsä oli jo osittain suojeltu sen tullessa säätiön huomaan, ja loppuosallekin on jo äskettäin saatu suojelupäätös.

Suuri Soidinsalo sijaitsee Pihtiputaan sydänmailla. Sen metsä on suurimmaksi osaksi varttuvaa, mutta sen sisään kätkeytyy valtavia jättöpetäjiä ja kivikkoalueita, ns. pirunpeltoja mielenkiintoisine jäkäläkasvillisuuksineen.

Syväjoensalo Kajaanin eteläpuolella rajoittuu kauniiseen Syväjokilaaksoon, missä metsä on monin kohdin luonnontilaista ja maisemat viehkeitä.

Kaukametsä on yllättävän lähellä

TEKSTI: ANNI KYTÖMÄKI, IKIMETSÄN YSTÄVÄT RY.

Pilvisenä mutta lämpimänä syyskuisena lauantaina liki 40 luonnosta kiinnostunutta retkeilijää saapui Mänttä-Vilppulan Kolhoon tutustumaan Kaukametsän suojelualueeseen. Oppaana toimi **Ari Aalto** Keurusseudun Luonnonystävien hallituksesta.

Luonnonihailun ohessa retkellä tutustuttiin metsäluonnon dynamiikkaan ja ojitusten vaikutuksiin, ja välillä kumarruttiin oppaan johdolla tutkimaan maapuita. Varsinaisia sieni- ja muita luontoinventointeja alueella ei vielä ole tehty, mutta retken havainnot olivat lupaavia: muistiin kirjattiin mm. valtakunnallisesti silmälläpidettävä tippakääpä sekä vanhojen metsien ilmentäjälaji punahäivekääpä.

Joillekin retkeläisille metsä oli ollut tuttu jo ennen suojelua. Vanhojen karttojen ja muistitiedon avulla ilmeni, että metsän itäpuolinen Karhusuo on vielä 1950-luvulla ollut heinämaata. Kaukametsän alueella on samoihin aikoihin tehty jonkin verran hakkuita. Korean sodan aiheuttaman noususuhdanteen vuoksi puita kaadettiin myyntiin, mutta osa leimatuista rungoista jäi pystyyn, sillä hinnat eivät nousseet niin korkeiksi kuin myyjät olivat toivoneet. Nämä ”odottamaan jätetyt” hongat ojentavat runkojaan nykyään korkeuksiin metsän mahtipuina. Leimakirveen lähes umpeen kuroutuneita jälkiä on nähtävissä vielä siellä täällä.

Kaukametsän yleisilme on pohjoisessa kuusivaltainen, etelässä mäntyvoittoinen. Metsä näyttäytyi retkeläisille hienona esimerkkinä siitä, miten luonto korjaa entisaikojen hakkuiden jälkiä. Jos alue olisi 1950-luvulla käsitelty nykyiseen tapaan konevoimin ja istutuksin, metsä näyttäisi toisenlaiselta. Paikoin suojelualueella on myös luonnontilaisen kaltaisia kolkkia, joihin menneiden vuosikymmenten hakkuut eivät ole ulottuneet.

ESA KILPI

Kaukametsän retki keräsi ennätyksellisen määrän ikimetsien ystäviä Kolhoon.

Ikimetsän ystävät talkoilevat

TEKSTI: MARJO VIITANEN

Monet ikimetsän ystävät ovat ottaneet jonkin lähellään olevan luonnonsuojelualueen ”omakseen” ja käyvät siellä useitakin kertoja vuodessa. Toisinaan kävijä huomaa jotain, mikä luonnon rauhaa häiritsee. Useimmiten luonto korjaa itse itseään, mutta joskus tarvitaan talkoolaisten apua. Viime vuosina Ikimetsän ystävien talkoita on järjestetty esimerkiksi Luonnonperintösäätiön alueilla Rouvalassa Padasjoella, Virvatulen suolla Halsualla, Yli-Myllyn ja Harjun alueilla Lopella ja Keijunmetsässä Hämeenlinnan Rengossa.

Ajan viettäminen upeassa luonnossa samanmielisten ihmisten kanssa on aina mukavaa ja usein talkoot vielä huipentuvat maittaviin talkootarjoiluihin – mikä voisi olla parempi tapa viettää päivä!

Seuraa Ikimetsän ystävien verkkosivuja ja Facebook-ryhmää – saat tietoa myös talkoista.

Tervetuloa mukaan!

Luonnon-perintösäätiön SUOJELUALUEET

Suojelualueillamme saa:
● liikkua lihasvoimin ● kerätä marjoja ja ruokasieniä

Suojelualueillamme ei saa:
● ajaa moottoriajoneuvoilla ● metsästää, vahingoittaa eikä häiritä eläimiä ● ottaa kasveja ja kasvinosia ● vahingoittaa maaperää ● tehdä tulta

Rauhoitusmääräykset ovat osin aluekohtaisia.

Ota yhteyttä,
mikäli tarvitset tarkempaa tietoa.

ARI-PEKKA AUVINEN

UUDET ALUEET
hankittu/saatu joulukuun 2016 - marraskuun 2017 välillä.

1 AKANVAARA | Parikkala | 25 ha | 2000
Itäisiä lajeja ylläpitävä koivuvaltainen metsä ja ihastuttavat kukkaniityt. Tilaan kuuluu 1950-luvun talo.

2 MUSTIKKAMÄKI | Pälkäne | 7 ha | 2001
Maisemallisesti tärkeä metsäkappale järven ja hämäläiskylän läheisyydessä.

3 RIIHIKOSKEN METSÄ | Salo | 10 ha | 2003
Rekijoen jyrkän itärannan komea kuusimetsä, lehtokasvillisuutta ja puronotkoja.

4 HARJU | Loppi | 9 ha | 2003-04
Kuusta kasvava korpi moreeniharjanteen kainalossa, sammalparatiisi.

5 KYÖPELINVUORI | Mäntyharju | 17 ha | 2004
Sokeritopan muotoinen kallio, luonnontilainen puro ja vaikuttavaa taigametsää keloineen.

6 ENÄJÄRVI | Laitila | 28 ha | 2005-07
Kolmen kaupan kautta syntynyt upea kokonaisuus, jossa vanhaa hämyistä kuusikkoa, kivenjärkäleitä, kalliomännikköä ja Enäjärven ruovikkoa saarineen.

7 KONTTIKANGAS–KARJONEVA | Siikajoki | 92 ha | 2005, 2011
Konttikankaasta puolet on metsää ja puolet ojittamatonta rämettä. Sen kaakkoispuolella avautuu Karjoneva, jonka ennallistaminen lintukosteikoksi etenee hyvin.

8 KORPIVAINIO | Kangasala | 26 ha | 2005
Längelmäveden rantaan ulottuva, monipuolinen ja runsas metsä, jossa on aarniomaisia ytimiä.

9 TERVAVAARA | Nurmes | 46 ha | 2005
Vanhan aarniomaisen metsän suojelualue: liito-oravan, metson ja majavan asuinsijoja. Alueeseen kuuluu myös lampia ja puroja.

10 TAHJANJÄRVEN METSÄ | Tammela | 9 ha | 2005
Kiehtova läpileikkaus Tammelan ylängön metsätyypeistä, rakentamatonta järvenrantaa.

11 SORKLONVAINIO | Pyhäranta | 14 ha | 2006
Monipuolinen, erikoisia vanhoja haapoja sisältävä metsä kallioselänteen ympärillä lähellä Ihodenjokea.

12 TOPENGINLEIJA | Kustavi | 22 ha | 2007
Ikipetäjiä suon ja kluuvijärven rantamilla sekä kaunis kalliometsä.

13 MUSTAKORPI | Nousiainen | 13 | 2008
Tiheä, sankka korpimetsä, jota juhlistaa kilpikaarnamäntyjä kasvava mäki.

14 KELTALAMMEN METSÄ | Heinola | 8 ha | 2008
Kaunis erämainen lampi ja ehjä kangasmetsä asumattomalla seudulla, karhun kulkumailla.

15 LIMBERG, JUSSI PESOLAN MUISTOMETSÄ | Lohja | 16 ha | 2008
Todellinen eteläinen aarnio keloutuvine jättikuusineen ja maapuineen, aluskasvillisuutena pähkinäpensasta.

16 YLI-MYLLY | Loppi | 7 ha | 2008, 2011
Kaunis ehjä harju, pikku joki, rehevä puusto, niittyjä kesälampaineen ja tunnelmallinen pihapiiri.

17 HAAPALAAKSO | Urjala | 5 ha | 2009
Isoja haapoja ja runsaasti lahopuuta sisältävä aarniometsä, joka on syntynyt entiselle metsälaitumelle.

18 PYSSYNKANGAS | Urjala | 7 ha | 2009
Aito ikimetsä, liito-oravan elinpiiri, jossa on huomattavan suuria kuusia ja havumetsän sisällä myös vanhoja lehtipuita. Keskellä jyrkkä kallio keloineen.

19 KÄPYRANTA | Tervo | 13 ha | 2009, 2014
Moni-ilmeinen suojelualue Linnonsaaressa, sisältäen lähes kaikkia metsätyyppejä ja satoja metrejä Virmasveden rantaa.

20 AITTOSAARI | Viitasaari | 5 ha | 2010
Viehättävä ja ilmeeltään vaihteleva saarimetsä pohjoisella Keiteleellä.

21 METSOLA | Valkeakoski | 7 ha | 2010
Monimuotoinen vanhan metsän alue, jonka arvoa nostavat liito-oravan elinpiiri ja kolme pientä puustoista suota.

22 MIELIKINMETSÄ | Orimattila | 10 ha | 2010
Sankka kuusimetsä jossa lehtipuuta, muun muassa harvinaisia metsälehmuksia. Komeaa kilpikaarnamännikköä.

23 KOPPELONPESÄ | Kristiinankaupunki ja Karijoki | 11 ha | 2010
Kuntarajan molemmin puolin lahopuustoista, muun muassa liito-oravan asuttamaa kangasmetsää sekä avointa kalliomännikköä.

24 TAPIOLA, ARVI JA EIJA LAAKSOSEN MUISTOMETSÄ | Pori | 25 ha | 2010
Poosjärven Itälahden etelärannalla tulvivaa rantaluhtaa ja sitä reunustavia metsiköitä. Euroopanmajavan elinpiiriä.

25 SAMMALINEN RIKU TURTOLAN MUISTOMETSÄ | Jokioinen | 7 ha | 2010
Lähes koskematon, ehjä havumetsä, jossa erityisen paljon tuulenkaatoja, pökkelöitä ja lahopuuta.

26 MÄKRÄMÄKI | Ruokolahti | 19 ha | 2011
Komea "kalevalainen" metsä. Suuria korkeusvaihteluita, runsaasti lahopuuta ja uhanalaisia eliölajeja. Lohkareita, jyrkänteitä, luolia.

27 VANAMONSALO | Valtimo | 21 ha | 2011
Rehevää varttunutta kuusimetsää Koivuvaaran etelärinteellä. Alueeseen kuuluu luonnontilaan palaavia hakkuuaukeita, niittyjä ja ketoja sekä hirsirunkoinen talo.

28 KEIJUNMETSÄ | Hämeenlinna | 14 ha | 2011
Kangasräme ja vanhaa, rauhassa kasvanutta kuusivaltaista sekametsää Paloniitunjärven rannassa.

29 KOSKENRANTA | Kuusamo | 14 ha | 2011
Kappale koskematonta havumetsää itärajan tuntumassa lähellä suurta ojittamatonta Toolansuota. Alueeseen kuuluu noin kilometri kauniin Multikosken ja Multijärven rantaa.

30 ULLATIEVA | Enontekiö | 11 ha | 2009
Kahden järven välisellä harjulla kasvava maisemallisestikin upea vanha metsä pohjoisessa Lapissa, lähellä Pallas-Ounastunturin kansallispuistoa.

31 PYRYNMAA | Inari | 80 ha | 2012
Luonnon ja maisemien rikkautta Ivalojoen rannalla: aihkien kirjomia rinnemänniköitä, vanhaa sekametsää keloineen, tulvakoivikoita, jyrkänteitä, lampi, pieniä soita ja puro.

32 LUKKO | Hämeenlinna Hauho | 3 ha | 2012
Säätiön pienin suojelualue, rehevä ja monipuolinen – suota, kuusikkoa ja kalliojyrkänne, jonka suojissa viihtyvät harvinaiset metsälehmukset.

33 HÖMÖTIÄISENMETSÄ | Eura | 4 ha | 2010
Pieni metsä suuren Pyhäjärven läntisellä rannalla, ytimenään vanha kuusikko.

34 HEININEVA | Alajärvi | 37 ha | 2012-13
Pohjanmaan hienointa suojelematonta suota, jonka pesimälinnusto erityisen monipuolinen lokkiyhdyskuntineen, kahlaajineen ja riekkoineen.

35 METSÄPIRTTI | Uurainen | 7 ha | 2012
Järeähköjen haapojen ja muiden lehtipuiden ryydittämää korpikuusikkoa ja rämettä maarunkoineen ja pökkelöineen.

36 TOMTESKOG | Porvoo | 5 ha | 2013
Vanhaa, yli satavuotiasta kuusikkoa, iäkkäiden hieskoivujen luonnehtimaa metsänkolkka ja kilpikaarnamäntyjen valtaama matala kalliomäki.

37 HIIRETTELÄNVUORI | Iitti | 18 ha | 2013
Kymijoen rannalla kohoava Hiirettelänvuori reunametsineen. Lännessä ja idässä vuoren suojana vanhaa kuusimetsää. Poikkeuksellisen monipuolinen lehtipuusto – raitojen runsaus ihastuttaa.

38 PAHAPURO | Ristijärvi | 10 ha | 2013
Kaunista luonnontilainen puronvarsi vanhoine lehtipuineen. Reunusmetsissä kuusikkoa ja suuria mäntyjä sekä pikkuaukioita.

39 HARJAVA | Hämeenlinna | 6 ha | 2013
Metsäsaarekkeiden kirjoma kolmiomainen niitty ja sen kuusivaltaiset ympärysmetsät. Ravinteisuutta ilmentävät taikinamarja ja näsiä.

40 MÖRKÖKORPI | Saarijärvi | 8 ha | 2013
Luonnontilaista aarnikuusikkoa, jonka ilmettä monipuolistavat vanhat lehtipuut ja kilpikaarnapetäjät. Länsilaidalla on kostea korpi ja keskellä hehtaari umpeutuvaa niittyä sekä pihapiiri vanhoine puineen.

41 AARNIVALKEA–KIVISUO, laajennus | Kuusamo | 131 ha | 2013, 2016
Osa erämaista kokonaisuutta kymmenkunta kilometriä Kuusamon kirkolta lounaaseen. Suurehkoja metsäsaarekkeita, joiden välissä suota käkkärämäntyineen ja lampareineen. Vaihteleva lähimaisema ja kaunis kaukomaisema Kuusamon sinisille vaaroille.

42 LAHNAVUORI | Humppila | 13 ha | 2013
Vanha, paksusammalinen kuusimetsä ja nuorempia kalliomänniköitä. Geologisesti arvokas suojelukohde.

43 LINNUNLAULU | Konnevesi | 7 ha | 2013
Osin hyvin kivikkoista kuusi- ja mäntymetsää. Lännessä kahden Papulammen ja niiden välisen puron rantaa, idässä paljon koivua ja haapaa sekä liito-oravan asuinsija. Kolmannes metsästä palanut sata vuotta sitten.

44 METSÄNPEITTO, PENTTI LINKOLAN NIMIKKOMETSÄ | Urjala | 18 ha | 2013-14
Kauttaaltaan vanhaa havuvaltaista metsää, jossa vanhoja koivuja ja haaparyhmiä. Paljon eri-ikäistä lahopuuta. Kauniit maastonmuodot – laaksoja, sammaleisia kallioharjanteita, suuria kiviä, jyrkänteitä. Metsän läpi kulkeva puro osin luonnontilainen.

45 KAIKKALLIO | Imatra | 18ha | 2011
Lähes luonnontilaista, lahopuustoista lehtosekametsää. Aluetta hallitsee Kaikkallio hiidenkirkkoineen.

46 TULIJOKI | Puolanka | 56 ha | 2014
Kangasmetsiä ja rämeitä kirkasvetisen tammukkajoen varrella. Metsä suurelta osin yli satavuotiasta, paikoin yli 150-vuotiasta. Alueen itäpäässä tulvaluhtaa. Metsässä viihtyvät pohjantikka ja kuukkeli, jokivarressa majavan lisäksi saukko.

47 VIRVATULI | Halsua | 62 ha | 2014
Ojittamatonta suota ja pirunpeltojen kirjomaa kangasmetsää Halsuan ja Perhon rajalla. Metsäpeurojen laidunmaita.

48 ARKINMÄKI | Rauma | 3 ha | 2014
Lehtolaikkujen ja korpikosteikkojen rikastamaa tuoretta ja lehtomaista kangasta Naturassa suojeltujen Pramin lehtojen kainalossa.

49 TAPIOLANVAINIO | Kokemäki | 16 ha | 2015
Aarniomainen lahopuustoinen metsä asumattoman metsäalueen laitamilla: rehevää korpea ja lähteisyyttä, paljon tuulenkaatoja. Tervalepikot vaihtuvat kankaiden jykeviinkin kuusikoihin ja kallionlakien männiköihin. Pohjantikan, peukaloisen ja puukiipijän asuinsija.

50 SYRJÄJOKI | Perho | 15 ha | 2015
Tiheäpuustoista rämettä, jonka lounaislaidalla virtaa pieni lehtipuiden ja katajien reunustama Syrjäjoki. Itä- ja koillisosassa kaksi koivujen ja haapojen vallitsemaa metsäsaareketta.

51 ROUVALA | Padasjoki | 17 ha | 2016
Kaunista ja koskematonta havusekametsää, entisiä peltoja ja suurten puiden katveessa pihapiiri rakennuksineen.

52 PETÄJÄRANTA | Lestijärvi | 24 ha | 2016
Muinaisrannan päällä jättipetäjiä ja vanhaa kuusikkoa. Rauhoituksen piiriin kuuluu pitkä rakentamaton rantaviiva ja yksityinen vesialue pikkusaarineen.

53 LUHTARANTA | Hollola | 8 ha | 2016
Porvoonjokeen eli Luhdanjokeen laskevalla rinteellä sakeaa lehtimetsää ja vanha kuusikko. Linnustollisesti arvokas alue.

54 HAVERI-LAMPILA | laajennus | Alavuden Töysä | 70 ha | 2016-17
Maisemallisesti viehkeä, ehjä metsä kallioineen, notkoineen ja lammenrantoineen.

55 HAVUKKAKORPI | Juuka | 19 ha | 2016
Vanhaa, tiheää havupuumetsää ja kiemurtelevan Räksiin-puron viehättävä laakso. Liito-oravan vahvaa elinpiiriä.

56 KUUSIMUKKA | Inari | 20 ha | 2016
Ivalojoen mutkassa sijaitseva kiehtova metsä, jossa kuusi esiintyy pohjoisrajoillaan.

57 KAUKAMETSÄ | Mänttä-Vilppula | 18 ha | 2016
Hiljaisella seudulla sijaitseva vanha, moni-ilmeinen havupuumetsä, jossa tiedetään karhun talvehtineen.

58 KULLEROLEHTO | Hollola | 14 ha | 2016
Rehevää lehtoa, jossa kasvaa runsaasti eri-ikäisiä haapoja ja jättimäisiä kuusia. Liito-oravan pesimäalue.

59 KOIRASUONMÄKI-PERTINKULMA | Hollola | 16 ha | 2016
Erittäin vaikuttavaa vanhaa metsää hallitsevat epätavallisen kookkaat haavat, vanhat kuuset ja petäjät. Liito-oravan pesimäalue.

60 KUOVISUO | Oulu | 41 ha | 2016
Kaunis, suurimmilta osin ojituksilta säästynyt suo, jolla elää muun muassa riekkoja. Suon laidoilla voi yhä kuulla voimakkaasti harvinaistuneen pohjansirkun heleän laulun.

61 VAARINMETSÄ | Kokkola | 4 ha | 2017
Hämyisä kuusikko Kokkolan Sokojalla. Metsässä elää muun muassa varpuspöllö, töyhtötiainen ja pyy.

62 AHOMAA | Kitee | 17 ha | 2017
Vanhoille niitty- ja laidunalueille kehittyneitä lehtimetsiä sekä eri-ikäisiä, osin soituneita seka- ja havumetsiä.

63 WIKSKOG | Vöyri | 9 ha | 2017
Lahjana saatu luonnonsuojelualue Vetlotin saaresta. Kuusivaltaista peikkometsää ja komea tervalepikkö pitkällä rantavyöhykkeellä.

64 KORVENKEHTO | Toivakka | 10 ha | 2017
Testamentilla saatu Korvenkehto on osittain nuorta, tiheää metsää, jossa on myös vanhoja haapoja ja muita ylispuita sekä umpeenkasvavia niittyjä.

65 SOIDINSALO | Pihtipudas | 75 ha | 2017
Testamentilla saadun alueen metsä Pihtiputaan sydänmailla on suureksi osaksi varttuvaa, mutta sen sisään kätkeytyy valtavia jättöpetäjiä ja pirunpelto- ja mielenkiintoisine jäkäläkasvillisuuksineen.

66 KÄÄNTÖLÄ | Toivakka | 16 ha | 2017
Testamentilla saadun Kääntölän vanha kuusivaltainen metsä oli jo osittain suojeltu sen tullessa säätiön huomaan ja loputkin suojeltiin 2017.

67 TOIMELA | Toivakka | 4 ha | 2017
Testamentin kautta tullut pieni asuintila metsän sylissä.

68 KRUUNUNMAA | Alavus | 8ha | 2017
Uhanalaisten perhosten kokonaan ojittamaton kotisuo, jossa on hieno vanhan metsän osuus.

69 TEVALEHTO | Alavus | 13 | 2017
Rehevä, kauttaaltaan puustoinen ja kosteikkoinen alue, jonka halki virtaa tumma Tevajoki.

70 ITÄKANGAS | Pudasjärvi | 13 ha | 2017
Lähes kaksisataavuotias jylhä metsä Pudasjärven Itäkankaalla.

71 ÄNGELMÄ | Juuka | 4 ha | 2017
Juuanjokivarren tulvavesien ruokkiman rehevän korven ja metsäluhdan kasvillisuus on edustava.

72 SYVÄJOENSALO | Kajaani | 41 ha | 2017
Alue rajoittuu kauniiseen Syväjokilaaksoon, missä metsä on monin kohdin luonnontilaista ja maisemat viehkeitä. 2/3 alasta on suota.

73 YÖVILKANPURO | Juuka | 4 ha | 2017
Alue muodostuu lähes kokonaan ainakin 110-vuotiaista kuusikoista. Hiirihaukan kotimetsä.

74 POROLANSUO | Harjavalta | 15 ha | 2017
Avosuota, jonka lävitse kulkee harjumainen jono suosaarekkeita. Nevalla on sääksen pesäpuu.

75 TIKKAPIILO | Lieksa | 18 ha | 2017
Säätiön itäisin suojelualue, jolla on pitkä, polveileva rantaviiva. Hankittiin tarjouskilpailulla, minkä ansiosta vältettiin alueen avohakkuu.

Pala metsää runoina

Kun menee metsään
ja on nähnyt puut,
löytänyt sammaleet,

kun kerran on katsonut
töyhtötiaista silmiin,

mikään ei ole enää
niin kuin ennen.

Möhrönmäen kuusien katveessa
kuulin ikään kuin jotakin,
mutta näin vain lumisen oksiston.

Ehkä vilahdus pyrstön punaa,
mutta metsä on aivan hiljaa.

Taigan tonttu, untuvashamaani,
istuisit siskosi olalle!
Saisit leipäpalaa!

Naavoista varisee hiukan lunta.
Kuukkeliveljeni,
olitko se sinä, vai toiveunta?

ESKO RAJALA

Terttu Rajala, kirjasta Sulkia ja Sammalia 2016, Valmiixi

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖN HALLITUKSEN JÄSENET

Pentti Linkola
kalastaja-kirjailija,
hallituksen puheenjohtaja
Sääksmäki

Pentti Tiusanen
kirurgian erikoislääkäri,
hallituksen varapuheenjohtaja
Kotka

Timo Helle
eläintieteen tohtori
Sodankylä

Mikko Hovila
maanviljelijä, MMM agronomi
Somero

Heli Jutila
Ympäristöasiantuntija, filosofian tohtori, MBA, kasvitieteilijä
Hämeenlinna

Reidar Palmgren
näyttelijä-kirjailija
Tampere

Ari-Pekka Auvinen
tutkija, valokuvaaja,
hallituksen varajäsen
Oulu

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖN TOIMINNASTA VASTAAVAT

Operatiivinen johto, viestintä ja metsäkaupat
Toiminnanjohtaja Anneli Jussila, 040 586 3950

Kummit, adressit, keräykset ja lahjakorttitilaukset
Toimistosihteeri Arja Haakana, 044 302 5773

Suojelualueet ja viranomaisyhteistyö, Pohjois-Suomi
Suojeluasiantuntija Ari-Pekka Auvinen, 050 4133 403

Suojelualueiden hallinnointi, viestintä ja varainhankinta
Viestintätoimisto Tarina / Kati Leppälahti, 0400 977 886

Luonnonperintösäätiö
Raatihuoneenkatu 13 A 1,
13100 Hämeenlinna
info@luonnonperintosaatio.fi
www.luonnonperintosaatio.fi

Yhteistyössä:
www.ikimetsanystavat.fi

MIKKO HOVILA

Metsän Kummi tahdon olla, sankar jylhän kuusiston!

Pienistä neulasista kertyy ikimetsä, joka Luonnonperintösäätiön omistuksessa saa pysyvän suojelun.

Kummina rakennat luonnonsuojelualueiden saaristoa Suomeen. Kymmenellä eurolla suojelet keskimäärin 20 m2 ikimetsää tai 40 m2 luonnontilaista suota. Kummin lahjoitussumma on vähintään 10 euroa kuukaudessa tai 120 euroa vuodessa. Opiskelijoille ja vähävaraisille lahjoitussumma on 5 euroa kuukaudessa tai 60 euroa vuodessa. Kummivuosi kestää joulukuun alusta marraskuun loppuun.

Vuoden lopulla saat vuosilehden Uutisia ikimetsästä, postikortteja uusilta alueilta ja säätiön puheenjohtaja Pentti Linkolan allekirjoittaman kauniin diplomin, johon on kirjattu suojelemasi pinta-ala.

Liity heti –
olet mukana luomassa turvapaikkoja elämälle!

Lisätiedot **luonnonperintosaatio.fi**
> Lahjoita > Liity kummiksi
tai info@luonnonperintosaatio.fi | 044 302 5773

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖ

Pro natura
Tavastia australis
ETELÄ-HÄMEEN LUONNONSUOJELUPIIRI RY
www.sll.fi/etela-hame

SATOJEN houkutusten VALIKOIMASTA
IRTOTUOTTEITA JA MAKUELÄMYKSIÄ
Inkiväärі
LUOMU- JA HERKKUKAUPPA
RAATIHUONEENKATU 9, HÄMEENLINNA. AVOINNA MA–PE 10–19 JA 10–16. WWW.INKIVAARIKAUPPA.FI

Luontokartoitukset ja
maisemaselvitykset
www.esahankonen.fi

TUNNE LUONTOSI!

Suomen Luonto on asiantunteva ja innostava opas luontoon ja ympäristöön. Laadustaan palkittu luontotiedon aarreaitta kuvitetaan maan parhain luontokuvin.

Suomen Luontoa julkaisee Suomen luonnonsuojeluliitto. Tilaamalla lehden tuet luonnonsuojelutyötä.

SUOMEN Luonto

TILAA NYT!
www.suomenluonto.fi/lehtitilaus

Takiaiset tarjoavat tiklille ravintoa talvellakin.

JUHA SOININEN / VASTAVALO

Tampereen Luontokauppa

Suomalaisia tuotteita Suomen luonnon hyväksi

Laukontori 4, Tampere
puh. 03 222 0077
www.tampereenluontokauppa.fi